

چشم انداز

انسان آگاه و با معرفت، همان گونه که باید در پدیده‌های آفرینش و موجودات عالم که کتاب تکوینی خداست بیندیشد تا کشفیاتی به دست آورد، باید در آیه‌های قرآن که کتاب تشریحی خداست نیز خوب بیندیشد تا به معارف بلند آن راه پیدا کند و با دنیای جدیدی آشنا شود.

این آیات بیانگر این معناست که قرآن برای تدبر و اندیشیدن همگان نازل شده و چنین نیست که فهم آن در انحصار پیامبر ﷺ و یا ائمه علیهم‌السلام باشد هر چند که با راهنمایی های آنان، مطالب عمیق تری به دست می‌آید.

یکی از نتایجی که از تدبر در آیات قرآنی بدست می‌آید این است که انسان می‌فهمد که در قرآن، اختلاف و ناهمگونی وجود ندارد و آیات گوناگون آن با یکدیگر هماهنگ و سازگار است و این در حالی است که قرآن در طول بیست و سه سال و در مواقع مختلف در جنگ و صلح، در سفر و حضر و در موقعیت های گوناگون نازل شده است و بدون شک اگر از جانب خدا نبود و ساخته و پرداخته فکر بشر بود، اختلاف های بسیاری در آن دیده می‌شد.

تفسیر کوثر، ج ۲، ص ۵۰۰

واژه شناسی

تدبر [در مورد آیه شریفه به معنای تأمل در یک آیه بعد از آیه‌ای دیگر و یا تأمل و دقت بعد از دقت دیگر در آیه است. لیکن از آنجا که غرض آیه شریفه بیان این جهت است که در قرآن کریم اختلافی نیست و قهراً بود و نبود اختلاف در بیش از یک آیه تصور دارد، لذا احتمال اول یعنی تأمل در یکایک آیات، منظور عمده است، هر چند که این معنا احتمال دوم را هم نفی نمی‌کند.

ترجمه تفسیر المیزان، ج ۵، ص ۲۶

نژوم تدبر برای همه

فرمان تدبر در قرآن برای همه و در هر عصر و نسلی، رمز آن است که هر اندیشمندی هر زمان، به نکته‌ای خواهد رسید. حضرت علی علیه‌السلام درباره بی‌کرانگی مفاهیم قرآن فرموده است: «بحراً لا یُدْرک قعره» قرآن، دریایی است که ته آن درک نمی‌شود.

تفسیر نور، ج ۲، ص ۱۱۶

پیامبر ﷺ آماج تهمت ها

از تهمت‌هایی که به پیامبر اسلام ﷺ می‌زدند، آن بود

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا

که قرآن را شخص دیگری به او یاد داده است: «يَعْلَمُهُ بَشَرٌ» (نحل/۱۰۲) این آیه در پاسخ آنان نازل شده است.

تفسیر نور، ج ۲، ص ۱۱۶

چرا قرآن، کلام خداست؟

معمولاً در نوع سخنان و نوشته‌های افراد بشر در دراز مدت تغییر، تکامل و تضاد پیش می‌آید. اما این که قرآن در طول ۲۳ سال نزول، در شرایط گوناگون جنگ و صلح، غربت و شهرت، قوت و ضعف، و در فراز و نشیب‌های زمان آن هم از زبان شخصی درس نخوانده، بدون هیچ گونه اختلاف و تناقض بیان شده، دلیل آن است که کلام خداست، نه آموخته بشر.

تفسیر نور، ج ۲، ص ۱۱۶

مقایسه قرآن با عالم طبیعت

قرآن کریم مشابیهت‌های عجیبی با عالم طبیعت دارد و همان گونه که در کتاب تکوینی خدا یعنی «طبیعت» تنوع فوق العاده‌ای دیده می‌شود و مجموعه‌ای روح نواز از اشیاء مختلف و رنگ‌ها و طعم‌ها و پدیده‌های جورواجور در طبیعت در کنار هم قرار داده شده که هر چیزی به جای خویش نیکوست، در آیات و سوره‌های قرآنی نیز همان روش حاکمیت دارد و تنوع مطالب، هر نوع ذائقه‌ای را به سوی خود می‌خواند و روح انسانی را تغذیه می‌کند.

تفسیر کوثر، ج ۲، ص ۵۰۲

تفاوت کلام بشر و کلام وحی

اگر مدت تألیف کتاب زیاد طول بکشد (مثلاً بیست سال) و کتاب نه درباره یک موضوع، بلکه درباره موضوعات متنوع بسیاری تألیف شده باشد و نویسنده آن در حالات مختلفی از غم و شادی و جوانی و پیری و بیماری و تندرستی و در بحران‌های مهمی که برای او پیش آمده، آن کتاب را بنویسد، پر واضح است که بخش های مختلف کتاب با همدیگر هماهنگ نخواهد بود و نویسنده دچار تضادها و تناقض‌های بسیاری خواهد شد. مثلاً شما شاعران بزرگ و معروف را در نظر بگیرید آیا شعرهایی که در دوران پختگی و کسب تجربه‌های فراوان سروده‌اند یکی است؟

تفسیر کوثر، ج ۲، ص ۵۰۳

قرآن چگونه کتابی است؟

قرآن مجید با این که مشتمل بر فنون بسیار است:

علم الهی، فن اخلاقی، تشریح احکام، سیاست مدّن، فنون جنگی، تنظیم معاش، اصلاح معاد، علم معاشرت، حجج، امثال، مواظب، حکم، ترغیب، تهدید، بشارت، انداز، قصص، تاریخ، اخبار غیبی و غیر اینهاست، کوچک‌ترین اختلاف و تناقض در او یافت نمی‌شود.

تفسیر اطیب البیان، ج ۴، ص ۱۴۹

چند برداشت از آیه

از آیه فوق، چند مطلب استفاده می‌شود:
۱- مردم موظفند که درباره اصول دین و مسائلی همانند صدق دعوی پیامبر ﷺ و حقانیت قرآن، مطالعه و بررسی کنند و از تقلید و قضاوت‌های کورکورانه بپرهیزند.

۲- قرآن - بر خلاف آنچه بعضی می‌پندارند - برای همه قابل درک و فهم است. زیرا اگر قابل درک و فهم نبود دستور به «تدبر» در آن داده نمی‌شد.

۳- یکی از دلائل حقانیت قرآن و اینکه از طرف خدا نازل شده، این است که در سراسر آن، تضاد و اختلاف نیست.

تفسیر نمونه، ج ۴، ص ۲۸

خلاصه بحث

قرآن، دلیل حقانیت رسالت پیامبر ﷺ است.
اختلاف، تغییر و تکامل، لازمه نظریات انسان است.
راه گرایش به اسلام و قرآن، اندیشه و تدبر است نه تقلید.
در قوانین غیرالهی، همواره تضاد و تناقض به چشم می‌خورد.

اندیشه نکردن در قرآن، مورد توبیخ و سرزنش خداوند است.

برای ابطال هر مکتبی، بهترین راه، کشف و بیان تناقض‌های آن است.

قرآن همه را به تدبر فراخوانده است و فهم انسان به درک معارف آن می‌رسد.

هرچه از طرف خداست، حقّ و ثابت و دور از تضاد و پراکندگی و تناقض است.

یکدستی و عدم اختلاف در آیات، نشان آن است که سرچشمه آن، وجودی تغییر ناپذیر است

خلاصه مطالب برگرفته از تفسیر نور، ج ۲، ص ۱۱۶ و ۱۱۷ (با اندک بجایایی در چینش جملات)

ایستگاه دوم: پرسمان زندگی (زال احکام)

فقه احکام شرعی

درس ۱۲۹: زکات (قسمت چهارم)

خلاصه مطالب ۳ جلسه گذشته
زکات که یکی از وظایف مهم اقتصادی مسلمانان است در قرآن کریم پس از نماز آمده و نشانه ایمان و عامل رستگاری برشمرده شده است.
یکی از اقسام زکات، زکات اموال است که به غلات (گندم، جو، خرما و کشمش) دام‌ها (شتر، گاو و گوسفند) و سکه‌ها (طلا و نقره) تعلق می‌گیرد.
تمام غلات چهارگانه، یک نصاب دارد که حدود ۸۵۰ کیلوگرم است. بنابراین اگر محصول به دست آمده، از این مقدار کمتر باشد، زکات ندارد.
اولین نصاب گوسفند، ۴۰ عدد و زکات آن یک گوسفند است و تعداد گوسفندان تا به ۴۰ نرسد، زکات ندارد.
اولین نصاب گاو، ۳۰ رأس است و زکات آن یک گوساله است که یک سال آن تمام شده و وارد سال دوم شده باشد.
نصاب طلا ۱۵ مثقال و نصاب نقره، ۱۰۵ مثقال است و زکات هر دو هم یک چهلیم است.
زکات در هشت محل، مصرف می‌شود: فقرا، مساکین، عاملین، مؤلفه قلوبهم، خریداری برده‌ها و

آزاد کردن آنان، بدهکارانی که نمی‌توانند قرض خود را بدهند، فی سبیل الله و مسافری که در راه مانده است.
اینک ادامه مباحث را پی می‌گیریم.

وقت پرداخت زکات:

زکات طلا و نقره و دام‌ها پس از تمام شدن یک سال.
زکات گندم و جو را موقعی که از کاه جدا می‌کنند.
زکات خرما و انگور را موقع خشک شدن.

مسأله

زکات طلا و نقره در صورتی واجب می‌شود که به صورت سکه‌ای باشد که معامله با آن رواج دارد. بنابراین طلا یا نقره‌ای که بانوان به عنوان زیور استفاده می‌کنند، زکات ندارد.

منبع: کتاب آموزش فقه؛ نوشته محمدحسین فلاح زاده؛ صفحه ۲۲۱

✓ نظر به روایات زیادی که در این مورد آمده است گرچه ظاهر این است که حضرت با شمشیر و اسب قیام می کنند اما چنین برداشتی بدون هیچ توضیح و تفسیری درست نیست. به عنوان مثال درباره شمشیر یاران ولی عصر می گویند به گونه ای است که کوه ها را به دو نیم خواهد کرد. آیا شمشیرهای مورد نظر ما چنین قدرتی را دارند؟ که به طور یقین، جواب منفی است. بنابراین احتمال اول این است **شمشیر و اسب امام از نوع معمولی و متداول نیست.**

✓ احتمال دوم این است که مراد و مقصود چیز دیگری است، یعنی به صورت کنایه استفاده شده است و این مطلب را می رساند که **حضرت، مأمور به جهاد هستند و تنها به تبلیغ زبانی اکتفا نمی کنند.** بلکه برای اجرای احکام الهی و دستورات قرآنی به اسلحه و دیگر تجهیزات جنگی متوسل می شوند و تنها امامی [هستند] که برای رسیدن به حکومت عدل جهانی از قدرت و امکانات لازم برخوردارند.

✓ احتمال سوم این که اباصالح المهدی با همین شمشیر و اسب، قیام می کنند که در این صورت باید بگوییم **وضعیت سلاح در آن زمان تغییر می کند.** زیرا به دور از ذهن نیست که لشکرکشی های حکومت های زورگو و به دنبال آن از بین رفتن بسیاری از انسان ها سبب شود تا مسأله صلح جهانی و خلع سلاح ها به مرور زمان واقعیت پیدا کند و در نتیجه تمامی این تجهیزات از میان برداشته شود.

✓ در خصوص احتمال اول به طور قطع، نوع سلاحی که حضرت قائم در نبرد به کار می گیرد با دیگر سلاح های آن روزگار، تفاوت اساسی دارد.

✓ در خصوص احتمال دوم، محمد صدر در کتاب تاریخ الغیبه الکبری می نویسد: در روایات از این جهت تعبیر به سیف کرده اند که مردم آن زمان تنها با شمشیر آشنایی داشته اند و اطلاعی از اسلحه های امروزی نداشته اند و ما باید مصادیق آن را در هر عصری توسعه بدهیم. بنابراین مراد از سیف، اسلحه امام مهدی است.

✓ اکثر فرهیختگان، احتمال دوم را پذیرفته اند. زیرا در روایاتی که در خصوص علامت های قبل از ظهور آمده است، از شمشیر به عنوان اسلحه و وسائل جنگی یاد شده است. پس می توان گفت مقصود از شمشیر، همین تجهیزات پیشرفته است.

منبع: کتاب ۲۰۰ پرسش و پاسخ پیرامون امام زمان نوشته سید جعفر موسوی نسب؛ جلد دوم، صفحه ۱۸۷ تا ۱۸۹

ایستگاه چهارم: باید ها و نبایدهای تغذیه

درس ۱۵: چیپس (قسمت اول)

موادی است که می تواند منجر به مسمومیت و سرطان زا شدن چیپس شود.

✓ در روغنی که چندین بار برای سرخ کردن چیپس به کار رفته، ترکیبات خطرناکی مانند اکرتولین تولید می شود یا اگر از روغن مایع در تهیه چیپس استفاده شده باشد، این روغن بعد از حرارت زیاد و چند بار سرخ شدن، ترکیباتش شکسته شده و منجر به ایجاد رادیکال های آزاد می شود.

✓ نمک زیاد موجود در چیپس باعث آسیب دیدن کلیه ها و تجمع آب در بدن و در نتیجه تورم بافت ها و افزایش فشار خون و سکت های قلبی و مغزی می شود.

✓ مصرف تنقلاتی همانند چیپس و پفک و پاپ کورن دارای اثرات جبران ناپذیری است که بسیاری از کارشناسان علوم غذایی در این مورد اتفاق نظر دارند.

✓ این خوراکی ها به هیچ وجه از لحاظ غذایی، ارزشمند نیستند و به همین خاطر نباید جایگاه خاصی در برنامه غذایی افراد داشته باشند.

✓ استفاده از روغن هایی که چندین بار برای سرخ کردن استفاده می شوند و غالباً بوی روغن سوخته و رنگ کدر و مات به محصول می دهند، از جمله خطرناک ترین موادی است که می تواند منجر به مسمومیت و سرطان زا شدن چیپس شود.

ایستگاه پنجم: راز زنده ماندن «خارپشت» ها

* **توی «عصر یخبندان» خیلی از حیوانات یخ زدن و مُردن. خارپشتها که دیدن هوا پسه. تصمیم گرفتن دور هم جمع بشن و جون همدیگه رو نجات بدن. وقتی نزدیک هم بودن، گرم تر می شدن. ولی خارها زخمی شون می کرد! به خاطر همین. تصمیم گرفتن از هم فاصله بگیرن. ولی از سرما یخ می زدن و می مُردن. اونا دو راه بیشتر نداشتن: یا باید خارهای همدیگه رو تحمل می کردن و گرم می شدن یا می مُردن. خیلی زود، تصمیم گرفتن برگردن و پیش هم باشن. حتی اگه زخمای کوچیک بردارن.**

اونا فهمیدن که با همین زخمای کوچولو میشه زندگی کرد و در عین حال، از گرمای وجود همدیگه هم استفاده کرد ...

هنر این نیست که اشخاص بی عیب و نقص، دور هم جمع بشن. هنر اینه که هر کس یاد بگیره چطور معایب خودش و دیگران رو «درمان» یا «تحمل» کنه و خوبی هاشون رو «تشویق».

وقتی تنهایی دنبال «دوست» می گردیم. پیداش که کردیم، دنبال «عیب» هاش می گردیم. وقتی هم از دستش دادیم، توی تنهایی «خاطراتش» رو مرور می کنیم!

بر جای «تجسس» در عیوب دیگران، «زیبایی» های رفتارشان را بیشتر ببینیم.

ایستگاه آخر: یک تکلیف «عصر ظهوری»

همزمان با نوای دلنشین امام حسین در روز نهم ذی الحجه

دعای عرفه

را در خیمه سرخ و سبز رهروان سیدالشهدا زمزمه می کنیم. ان شاءالله

وعده دیدار: سه شنبه ۳۰ مردادماه سال ۱۳۹۷ ساعت ۱۷:۳۰